

In 1932 wordt artikel 147 toegevoegd aan het wetboek van strafrecht. Dit artikel verbiedt smalende godslastering en beschermt daarmee een meerderheid van Christenen tegen nieuwe politieke en religieuze stromingen in Nederland. In de huidige tijd staat het artikel ter discussie. De gelovige meerderheid bestaat niet meer, en de vrijheid van meningsuiting staat voor menigeen boven alles. Moet godslastering verboden zijn bij wet, of is het genoeg om een wetsartikel te hebben dat beledigen verbiedt? Bestaat er aan de andere kant een recht op beledigen, of waar houdt vrijheid van meningsuiting op? Een gesprek tussen SP-kamerlid Jan de Wit en CDA-kamerlid Sybrand van Haersma Buma.

Godslastering in de wet

Jan de Wit: Smalende godslastering is het beledigen van God. Daarom is er ooit een apart wetsartikel voor gemaakt: belediging van een persoon of een groep is verboden, maar mensen kwetsen door iemand anders te beledigen, God bijvoorbeeld, was dat niet. Het is mijns inziens ook onmogelijk om vast te stellen of God al dan niet beledigd is.

Sybrand van Haersma Buma: Je mag in Nederland namelijk veel zeggen, ook als dat hard of onaangenaam overkomt. De vrijheid van meningsuiting is groot, en dat is een goede zaak. Maar juist daarom vind ik het van belang dat godslastering strafbaar blijft. De grens moet wel duidelijk zijn.

Jan de Wit: Eigenlijk gaat het wetsartikel over godslastering, 147, over de krenking van religieuze gevoelens van mensen. Als je het artikel wilt gebruiken, zul je twee dingen moeten bewijzen; dat mensen gekrenkt zijn, én dat God beledigd is. Als mensen dan zeggen dat het niet hun bedoeling was om God te krenken, heb je niets meer. Het is een leeg artikel, omdat je het niet kan bewijzen.

Verbod afschaffen?

Sybrand van Haersma Buma: Artikel 147 betekent niet dat de rechter moet bepalen of God beledigd is of niet. Het artikel biedt bescherming aan hen die geraakt worden door beledigingen aan het adres van God. De rechter stelt niet vast of God beledigd is, maar of gelovigen gekwetst zijn door uitspraken die zij als Godslasterlijk ervaren. Vroeger was dit een bescherming van een minderheid tegen de meerderheid, tegenwoordig gaat het veel meer over de bescherming van een minderheid tegen de meerderheid. Dat is een groot goed in de democratie. Ik ben benieuwd waarom de SP zo stellig tégen dit artikel is. Het is sinds 1968 niet meer gebruikt, maar wat mij betreft is het waardevol omdat op deze manier een uiterste grens gewaarborgd wordt.

Jan de Wit: Ook de SP vindt dat er grenzen moeten zijn. Maar het beschermen van een aparte groep mensen die in God geloven, is wat mij betreft discriminatie. Mensen met een andere overtuiging krijgen die extra bescherming niet. God moet je buiten het strafrecht houden. In artikel 137c van het Wetboek van Strafrecht zitten genoeg waarborgen om mensen voor belediging te beschermen.

Sybrand van Haersma Buma: Ik vind dat je religie niet uit de wet kúnt houden, het is een belangrijk onderdeel van onze samenleving. De wetgever moet er wel iets van zeggen en doet dat ook. Verstoring van een religieuze bijeenkomst bijvoorbeeld is extra strafbaar. Het geloof is in Nederland beschermd, ook in de Grondwet. De Islam en het Jodendom zijn daarvan niet uitgesloten. Als staat beschermen we religie, en dus ook religieuze gevoelens. Mensen die niet geloven, hebben die specifieke bescherming van het geloof niet nodig. Dat is geen discriminatie maar de erkenning dat een niet-rechtstreekse belediging mensen toch ten diepste kan krenken; dat een belediging van God voor iemand nog pijnlijker kan zijn dan een belediging aan iemands persoon.

Jan de Wit: Natuurlijk moeten mensen van de staat bescherming krijgen bij het uitoefenen van hun overtuiging. Of van hun werk trouwens: het verstoren van bijvoorbeeld een plenaire vergadering is ook verboden. Maar je moet in deze samenleving wel tegen een stootje kunnen. Ik kan me voorstellen dat een gelovig iemand gekwetst wordt door godslastering. Maar tegen SP'ers wordt ook vaak gezegd dat ze aanhangers van Mao, of Stalinisten zijn. Daarmee wordt impliciet verwezen naar onderdrukking, dictatuur en moordpartijen. Dat is niet leuk om te horen, maar toch sta ik er wel pal voor dat het gezegd mag worden. Ik vind het zelfs erger dan godslastering: het beledigt mijn beredeneerde opvattingen, in plaats van een persoonlijke overtuiging.

Publiek debat

Sybrand van Haersma Buma: De minister van Justitie heeft het voornemen om artikel 147 te schrappen, en in plaats daarvan een zin toe te voegen aan artikel 137. Daarmee wordt de mogelijkheid van 'indirect' beledigd zijn toegevoegd. Het is nog niet duidelijk of gelovigen daarop een beroep kunnen doen wanneer zij zich door Godslastering beledigd voelen.

Jan de Wit: Ook daar heb ik moeite mee. De minister gaf in het debat geen voorbeelden, terwijl het probleem nou juist is dat die oneindig zijn. Want hierdoor kunnen alle opmerkingen die verwijzen naar een 'cruciale eigenschap van een groep' strafbaar worden. En dan wordt het hebben van een bepaalde overtuiging een te makkelijk excuus om anderende mond te snoeren. Met zo'n bepaling begeef je je op een hellend vlak, waarbij het Openbaar Ministerie mag bepalen wat je nog wel en wat niet meer kunt zeggen.

Sybrand van Haersma Buma: Vanwege de onduidelijkheid is de huidige situatie wat mij betreft de beste. De SP heeft een initiatiefwet aangekondigd als de minister 147 niet schrapt, waarom is dit voor de SP zo'n sterk punt?

Jan de Wit: Daar zijn 3 redenen voor. Ten eerste is het een leeg artikel. Ten tweede leidt het, wanneer het wordt toegepast, tot rare juridische complicaties, en verder tot niets. Ten derde vinden we het discriminatie van iedereen die niet in God gelooft. Een rechter moet neutraal zijn en niet voor een bepaalde, religieuze, opvatting staan. We zien in Amerika waar dat toe leidt. Daarnaast vind ik artikel 7, vrijheid van meningsuiting, ook van fundamenteel belang. Het maatschappelijke debat moet wél kunnen plaatsvinden. Dus die vrijheid van meningsuiting heeft brede marges, de staat mag niet voorschrijven wat mensen moeten denken of zeggen. Natuurlijk is ze niet onbeperkt. Van elke grondrecht staat ook in de wet dat ze door andere wetten beperkt wordt. Je moet sowieso beginnen bij respect hebben voor andere opvattingen, daar fatsoenlijk mee omgaan. Aan de andere kant moet je niet flauw zijn, een beetje kunnen boksen.

Sybrand van Haersma Buma: Die opvatting deel ik erg. Maar ik snap niet dat het publieke debat altijd uitgaat van de stelregel dat je alles maar moet kunnen zeggen. In dit soort discussies is de eerste reflex altijd; dat moet toch mogen. Waarom is niet de eerste reflex; is dit nog fatsoenlijk?

Jan de Wit: Er zit nou eenmaal maatschappelijke ontwikkeling in de discussie. Wat nu normaal is, was dat 60 jaar geleden niet. Toch is het zinloos om te praten over wat je mag zeggen. Het gaat erom dat mensen uit zichzelf terughoudend moeten zijn als het gevaar bestaat dat mensen gekwetst worden. En het medium waarin iets gebeurt vind ik daarbij wel uitmaken. Een columnist overdrijft nu eenmaal, die kan andere taal uitslaan dan een parlementariër, vind ik.

Sybrand van Haersma Buma: Een kernwaarde in de samenleving is net zo goed dat er grenzen zijn, respect is ook een kernwaarde. Natuurlijk is terughoudendheid goed, en toch vind ik dat die wetsbescherming er moet zijn, om de grenzen aan te geven. Fatsoensnormen zijn de kern, maar soms is het nodig dat rechtspraak het laatste woord heeft.

Artikel 147 van het Wetboek van Strafrecht: Met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie wordt gestraft:

1. Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, door smalende godslasteringen op voor godsdienstige gevoelens krenkende wijze uitlaat;
2. Hij die een bedienaar van de godsdienst in de geoorloofde waarneming van zijn bediening bespot;
3. Hij die voorwerpen aan een eredienst gewijd, waar en wanneer de uitoefening van die dienst geoorloofd is, beschimpt.

Artikel 137c van het Wetboek van Strafrecht:

1. Hij die zich in het openbaar, mondeling of bij geschrift of afbeelding, opzettelijk beledigend uitlaat over een groep mensen wegens hun ras, hun godsdienst of levensovertuiging of hun hetero- of homoseksuele gerichtheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.
2. Indien het feit wordt gepleegd door een persoon die daarvan een beroep of gewoonte maakt of door twee of meer verenigde personen wordt gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vierde categorie opgelegd.

Het voorstel van de minister van justitie is om artikel 147 te schrappen en in artikel 137 na het woord opzettelijk de woorden "onmiddellijk of middellijk" in te voegen.